

ARCTIC OCEAN

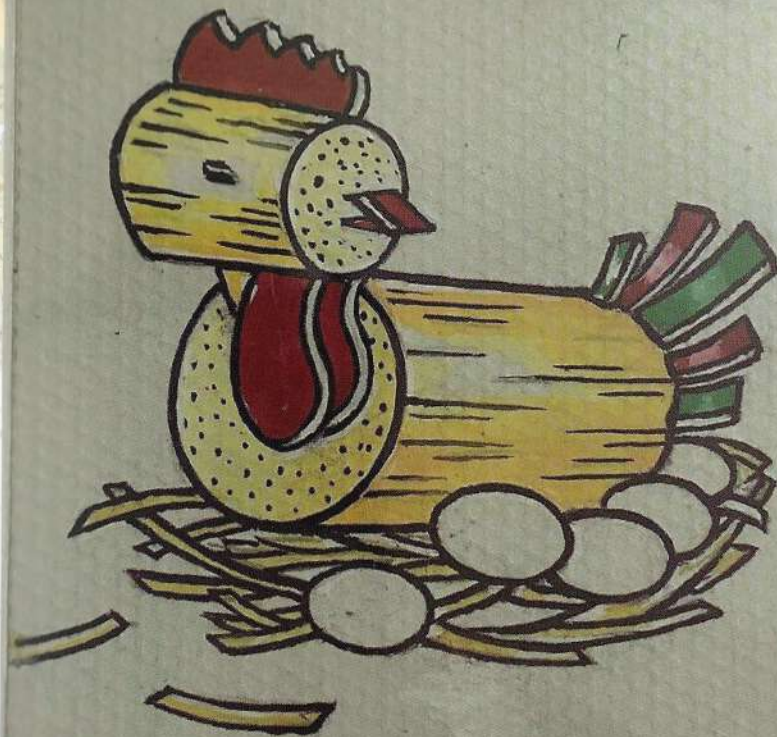
ספטמבר - דצמבר 2024 ■ מס' 148 שנה 33

תוצרת חוץ

David Goldberg 1979

암닭과 닭알

조선우표

주체94 (2005)
DPR KOREA

30원

ציור אומן מקורי לבול של קוריאה הצפונית משנת 2005.

ראה מאמר בעמוד 15

נושאון - ביטאון איל"ת - אגודה ישראלית לבולאות תמטית
עורך: יורם לוביאניקר מזכיר המערכת: רן ברש

עריכה גרפית: הדי אור

דוא"ל: noson.ed@gmail.com

בית יואל, נמל תל אביב 40, תל אביב 6350671

Nos'on ISSN 0792-6448

תוכן העניינים:

דבר העורך	עמ' 2
מאה שנה של טניס בדואר פרטי	עמ' 3
מה מבדיל בין יינות שונים?	עמ' 9
משפחת הפסיונים	עמ' 15
הכל פתוח: פרח הלבנבן בביגוד	עמ' 20
סיפורי מעטפות	עמ' 25
הגדרה קולעת בול	עמ' 27
רשימת חברי איל"ת	עמ' 28
חידה בולאית	עמ' 32

ועד האגודה והפעילים:

יו"ר: יצחק ברק (השחר 34, ראשון לציון 7521640, 054-5314568, ifib@inter.net.il)
סגן יו"ר: מנחם לדור (ת.ד. 340, הר אדר 9083600, 054-4825007, ladom@gmail.com)
מזכיר וגזבר: רן ברש (היורה 1, ת.ד. 8486 גן יבנה 7086131, 052-5250780, ranb2000@gmail.com)
עורך "נושאון": יורם לוביאניקר (נמל תל אביב 40, תל אביב 6350671, 054-5402723, lubianiker@gmail.com)
חבר ועד: יהושע מגר (אשטרם 44, ראש פינה 12000, 052-8802725, jmagier@netvision.net.il)
חבר ועד: יהושע טילמן (דרך עכו 97א, קרית מוצקין 2637324, 054-9067030, b48705544@013.net)
ועדת ביקורת: יוחנן מירז (יו"ר), שלמה זורגן, גל שפרון.

שירותים לחברים: "נושאון" – שלוש פעמים בשנה, "נושאונט" – שלוש פעמים בשנה, שירותי ספריה תימאטית, מפגשים, סמינרים והרצאות, צוות מומחים, "שבל" (ביטאון התאחדות בולאי ישראל).

דמי חבר (2024): מבוגר – 160 ₪, נוער – 80 ₪.

תאריך אחרון למשלוח חומר לחוברת הבאה: 1.12.2024

דבר העורך

שלום לכם,

הגיליון הנוכחי של "נושאון" הוא יוצא דופן: מאז התחלתי לשמש כעורך נושאון, לפני 18 שנה, קבעתי לי מדיניות לפיה "נושאון" הוא בבחינת במה הפתוחה לחברים. חברי איל"ת אינם קוראים בלבד – הם גם אלה הכותבים את החוברת. במילים אחרות, החברים באיל"ת אינם "לקוחות" או "צרכנים" של מוצר אותו אני מגיש להם, אלא שותפים בתהליך העשייה. לאורך השנים עשיתי מאמצים גדולים להביא יותר ויותר חברים לקחת חלק בתהליך הכתיבה. בצער עלי להודות, שלא תמיד זכיתי להצלחה במאמצי אלה.

כאמור, החוברת הנוכחית היא יוצאת דופן, מאחר וכל המאמרים בה נכתבו על ידי אספנים מחו"ל, שאינם חברים באגודה שלנו. מדוע חרגתי מקו המערכת אליו נצמדתי במשך שנים כה רבות? בעיקר משום שרציתי לגוון את המאגר של מחברי המאמרים, וכפועל יוצא מכך גם את נושאי המאמרים. סיבה נוספת היא, שאני מעט עייף מהמרדף אחר מחברי מאמרים. אחרי 18 שנה בתפקיד, אני גם נושא לא מעט צלקות, כתוצאה מאנשים שהבטיחו לכתוב ולא קיימו.

החוברת הנוכחית היא יוצאת דופן גם בכך שהיא אינה מוקדשת לנושא מרכזי אחד, אלא כוללת אסופה אקלקטית של נושאים. המכנה המשותף היחידי למאמרים הוא, שמחבריהם הם אספנים תימטיים מחו"ל בהם פגשתי בתערוכות בולים ברחבי העולם, ואשר גם הפכו במהלך השנים לחברים. אני מקווה שאסופת המאמרים בחוברת זו תמצא חן בעיניכם. הכנת החוברת הייתה הפעם קלה יותר עבורי, ובכוונתי להמשיך ולשלב מאמרים מתוצרת חו"ל גם בעתיד, וזאת כתגבור למאמרים "תוצרת הארץ", אשר ימשיכו להוות את ליבת הביטאון שלנו.

בעמוד 28 של החוברת תמצאו רשימה עדכנית של החברים באגודה. בעזרת רשימה זו תוכלו למצוא אנשים האוספים פריטים בנושא שלכם, או בנושאים הקרובים אליו, ותוכלו ליצור איתם קשר ישיר. בנוסף, אתם מתבקשים לבדוק אם המידע המופיע ברשימה הוא עדכני. אנא שימו לב במיוחד לנושאי האיסוף המפורטים ברשימה. בכל מקרה שיש מקום לעדכן את הנתונים אנא שילחו הודעה אליי או אל מזכיר איל"ת, **רן ברש**, באמצעות הדואר האלקטרוני.

בברכה,
יורם

בקרב – גיליון בנושא "שוויץ"

אם ברצונכם לפרסם מאמר במסגרת זו, אנא פנו בהקדם אל עורכי "נושאון" באמצעות הדואר האלקטרוני או בדואר רגיל.

מאה שנה של טניס בדואר פרטי נורמן פ. ג'ייקובס

אחד התחומים הצדדיים של הבולאות הוא הדואר הפרטי. שירותי דואר פרטי נועדו לספק מענה ללקוחות במקרים שבהם לא היה שירות רשמי, או לחליפין תחליף זול יותר לשירות הקיים. במקרים אחרים נועדו שירותי דואר פרטי, בעיקר, כדי לגבות כסף מאספנים בעזרת הדבקת תוויות צבעוניות בשלל נושאים על גבי מעטפות, אשר בפועל נשלחו באמצעות השירותים הרשמיים של המדינה. במהלך שלושים וחמש השנים בהם אני אוסף פריטים בולאיים הקשורים למשחק הטניס נתקלתי רק בשני מקרים של דואר פרטי הקשור לתחום האיסוף שלי, ועליהם אספר במאמר זה. המקרה הראשון הוא של שירות דואר פרטי באחת מערי אירופה במאה ה-19, בעוד שהמקרה השני קשור באי קטנטן הנמצא באגם אירי, סמוך לגבול שבין ארצות הברית לקנדה.

בול דואר של חברת "דואר העיר של גטבורג" ועליו דמותו של המלך גוסטב השני אדולף, אשר שלט בשוודיה בתחילת המאה ה-17.

גטבורג, שוודיה

בשוודיה של המאה ה-19 לא חל המונופול של הממשל המרכזי על שירותי הדואר המקומיים. כתוצאה מכך התפתחו שירותי דואר פרטיים בערים הגדולות. בשנת 1887 החל לפעול בעיר הבירה שטוקהולם שירות דואר של "דואר העיר של שטוקהולם". באפריל 1888 קמה חברה מקבילה בשם "דואר העיר של גטבורג", אשר פעלה בעיר השניה בגודלה בשוודיה, אשר בה חיו למעלה מ-100,000 תושבים באותם ימים.

צמדה של ארבעה בולים של חברת GPL למשלוח דואר מקומי פרטי בגטבורג, 1888.

הביקוש לשירותי דואר בעיר גטבורג וסביבתה היה כנראה גדול, שכן בתחילת יוני 1888 נכנסה לענף חברה נוספת בשם "הדואר המקומי הפרטי של גטבורג" (Göteborgs Privata Lokalpost), אשר נתייחס אליה להלן בראשי התיבות של שמה הלועזי GPL. חברה זו התחרתה, איפוא, לא רק בשירות הממשלתי, אלא גם ב"דואר העיר של גטבורג". GPL סיפקה שירותים לא רק בתחומי העיר, אלא גם בכפרים הסמוכים לה.

לצורך שירותי הדואר שלה הנפיקה GPL בולים ודברי בולים (כלילים). כדי לעמוד בתחרות היה על החברה להוזיל את מחירי המשלוח, ואחת הדרכים להשיג מטרה זו הייתה להדפיס על גבי דברי הבולים פרסומות שונות. בצד הקדמי של המעטפה נראה בול משולש מודפס עם שם החברה מסביב לו, וכן חמש פרסומות לעסקים מקומיים בפינות המעטפה ובתחתיתה.

אני, בהיותי אספן טנים, מתעניין הרבה יותר בצד האחורי של המעטפה, המלא כולו בפרסומות שונות. המודעה המסומנת בחץ אדום מפרסמת ציוד ספורט, כגון ציוד למשחק טנים על דשא, כדורגל, קריקט, אופניים וכו'. ציוד זה נמכר בחנותו של ר. ל. לינדה בסיטונאות ובקימענות. העובדה, שטנים נמצא בראש הרשימה של ענפי הספורט, מעידה על הפופולאריות של "הספורט הלבן" בגטבורג של אותם ימים. אגב, בצד שמאל של גב המעטפה מצויין גם מחירה לצרכן – שלושה אורה.

דבר הבולים של חברת GPL משנת 1888 עם הפרסומות למכירת ציוד לטנים

הפרסומות לא עלתה לבעל חנות הספורט, מר לינדה, הרבה כסף: הוא היה גם הבעלים של GPL, כך שהמודעה שלו שימשה למילוי החלל שנוצר כאשר הוא לא הצליח למכור את מלוא שטח הפרסום. אגב, גם המודעה של סוחר הבולים "חברת הבולים של גטבורג" הנראית בראש הצד האחורי של דבר הבולים, הינה של לינדה עצמו. הכתובת המצויינת בפרסומות זהה לזו הרשומה מתחת לבול המודפס בחזית, כלומר, לכתובתה של חברת GPL. נראה כי ידו של מר לינדה הייתה בכל, ופעילותו התפרסה על פני תחומי מסחר רבים ומגוונים.

דבר הבולים אותו ראינו לעיל הונפק ב-8 באוקטובר 1888. בשנה שלאחריה הנפיקה GPL דבר בולים נוסף. הפעם הערך הנקוב מצויין בחזית מתחת לבול המודפס. הפרסומות לציוד הטנים מופיעה פעם נוספת על צידו האחורי של הפריט, אך שאר הפרסומות התחלפו מאז. קל להבחין, שהפריט הנראה כאן אמנם נשלח בדואר, והוא גם נושא חותמת של ה-GPL. שימו לב שבמקום המיועד לכתובת הנמען בדברי הבולים של GPL אין מקום לשם העיר – רק לשם הנמען, הרחוב ומספר הבית, וזאת משום שהשירות היה מוגבל לתחומה של גטבורג. בתחתית מצויין, כי מכתבים אשר שוקלים עד 125 גרם ימסרו ליעדם בעיר ובכפרים הכלולים בתחומה תמורת דמי המשלוח של 3 אורה.

בצד האחורי של דבר הבולים של 1889 נכלל גם מידע למפרסמים: עלות הפרסומת היא $\frac{1}{4}$ אורה לכל דבר בולים, עם מינימום הזמנה של 2,000 יחידות (כלומר, במחיר כולל של 5 קרונה). המפרסמים יכלו גם לקנות בעצמם את דברי הבולים במחיר של 2.5 אורה, כלומר בהנחה של 16%.

דבר הבולים של GPL משנת 1889. פריט זה נשלח באמצעות שירות הדואר הפרטי של החברה

חברת GPL התייחסה לתפקידה כשירות דואר ברצינות רבה: היא

העסיקה 14 דוורים, אשר כולם לבשו את מדי החברה וחבשו כובע. החברה לא נעזרה בתיבות דואר לאיסוף מכתבים, אלא השתמשה במרכזי איסוף בהם ניתן היה למסור מכתבים למשלוח ובהם גם נמכרו הבולים ודברי הבולים שלה.

נראה ששרותי הדואר הפרטיים בשוודיה, והשירות של חברת GPL בפרט, זכו להצלחה נוגסו באופן משמעותי ברווחיו של הדואר המלכותי של שוודיה. כתוצאה מכך ב-1 באוקטובר 1889 נכנס לתוקפו חוק המגביל את שירותי הדואר הפרטיים, ומוותר להם לעסוק במשלוח עיתונים וחשבונות לתשלום בלבד. חברת GPL נסגרה תוך זמן קצר, אם כי מיועדנו, מר לינדה, המשיך להפיץ עיתונים במשך כמה שנים נוספות.

דברי הבולים של ה-GPL הם הכלילים הראשונים בעולם המתייחסים למשחק הטניס. מלבד זכות ראשונים זו יש להם חשיבות בהבנת ההיסטוריה של המשחק. בשנת 1873 **וולטר ווינגפילד** המציא את ה"טניס דשא", ולמעשה את משחק הטניס המודרני. מסתבר, שתוך 15 שנה הפך המשחק לפופולארי מאוד, לפחות בשוודיה.

האי רטלסנייק נמצא באגם אירי, בסמוך לגבול עם קנדה, כפי שמראה המפה משמאל.

האי רטלסנייק, ארצות הברית

המקרה השני של דואר פרטי במסגרתו הונפקו פריטים בולאיים הקשורים למשחק הטניס הוא באי רטלסנייק, הנמצא באגם אירי, סמוך מאוד לגבול שבין ארצות הברית

לקנדה. קשה לדעת מה מקור השם, ומדוע בחר מישהו לקרוא לאי בשמו של הנחש הארסי הנקרא בעברית "עכסן". יש הטוענים שבעבר חיו עכסנים על גבי האי, ואילו אחרים סבורים שמראה האי מהמים מזכיר את צורתו של הנחש הארסי הזה. כך או אחרת, שירות הדואר הפרטי באי זה הוא ייחודי בהיותו שירות של דואר אוויר.

שירותי דואר פרטיים היו נפוצים בארצות הברית בשנים 1845 ועד 1862, משום שהשירות של הדואר האמריקאי אז לא כלל את חלוקת הדואר. הנמנע נדרש להגיע לסניף הדואר המשרת אותו ולאסוף בעצמו את המכתבים. לפעמים המרחק לסניף הדואר היה גדול, וכך צצו שירותים פרטיים אשר ביצעו את החלוקה תמורת תשלום. הדוגמא המפורסמת ביותר לשירות כזה היא ה"פוני אקספרס". השירותים העצמאיים בארצות הברית נעלמו כמעט לחלוטין, כאשר הדואר האמריקאי החל למסור את המכתבים לנמען בביתו, אך עדיין נותרו אזורים שלא "כוסו" על ידי הדואר. סעיף 18 של חוק הדואר האמריקאי מתיר את קיומם של שירותי דואר פרטיים במצב זה.

נחזור לאי רטלסנייק: האי נמצא בבעלות פרטית, ומשמש כאתר נופש. האורחים מגיעים אליו בטיסה קצרה ממדינת אוהיו או באמצעות סירה דרך אגם אירי. מספר התושבים הקבועים הוא זעיר: בשנת 1967 נמנו ארבעה כאלה בלבד. יחד עם זאת אתר הנופש באי נותר פעיל לכל אורך השנה.

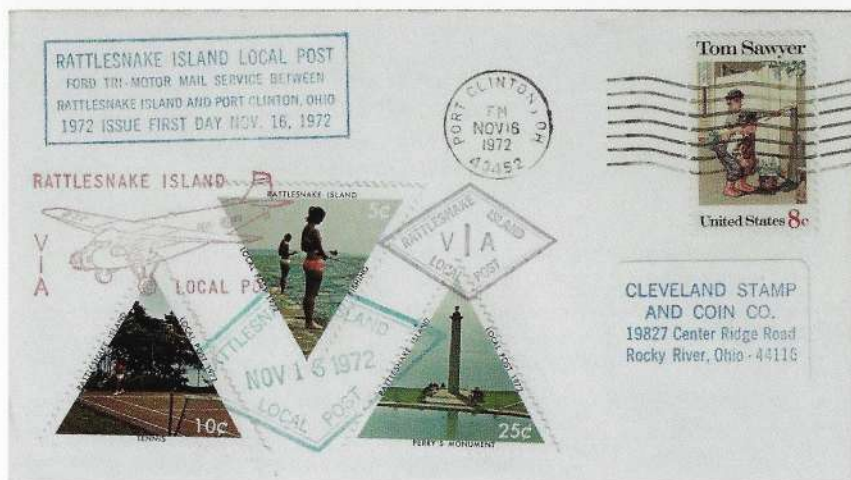
הבולים הראשונים של האי רטלסנייק משנת 1966

בשנת 1959 פנו בעלי האי לדואר האמריקאי, וביקשו לייסד שירות דואר קבוע עבור הנופשים באי על בסיס הטיסה היומית הנוחתת בו. שירות דומה ניתן לכמה איים אחרים השוכנים באותו אגם, והבעלים של האי רטלסנייק חשבו שמין הראוי שגם חלקם לא ייגרע. הדואר האמריקאי דחה את הבקשה, וכך נפתח ב-27 באוגוסט 1966 שירות הדואר הפרטי של האי רטלסנייק. למעשה, כל מה שנדרש ממפעילי השירות לעשות היה להעלות את הדואר על טיסה לפורט קלינטון שבאוהיו, טיסה הנמשכת כעשר דקות, ושם לשלשל את המכתבים לתיבת הדואר הקרובה (כמובן, בהנחה שהם מבוטלים בבולי ארצות הברית). בעבור מאמץ אדיר זה גבו המארגנים סכום של 5 סנט לגלויה, 10 סנט למכתב ו-25 סנט לחבילה. לשם השוואה, מחיר משלוח מכתב רגיל בדואר ארצות הברית בשנת 1966 היה 5 סנט.

הפעלת שירות דואר דורשת גם הנפקת בולים, וכך הנפיק הדואר המקומי של האי רטלסנייק את שלושת הבולים שהוצגו בעמוד הקודם, ואשר קיימים גם בגרסה בלתי משוננת. קיימות מעטפות יום ראשון עם הבולים הללו, וכן מעט מעטפות מסחריות. הבולים הודבקו בפינה השמאלית התחתונה של המעטפות (הפינה הימנית העליונה נשמרה לבולי ארצות הברית, אשר נדרשו להמשך הדרך), והם הוחתמו בחותמת בצורת מקבילית הכוללת תאריך.

כאמור, שירות הדואר הפרטי של האי רטלסנייק החל לפעול ב-27 באוגוסט 1966. ב-9 בדצמבר הורה הדואר האמריקאי לא לקבל את המכתבים הנושאים את הבולים של האי, בטענה שהצרכנים עלולים לחשוב בטעות שמדובר בבולי ארצות הברית הרגילים. בעלי האי, **רוברט שול וד"ר ג'יימס פרנקלטון**, ערערו על ההוראה לבית המשפט. עד קבלת ההחלטה הם המשיכו בפעולת הדואר הפרטי, אך ללא שימוש בבולים.

תוך זמן קצר התקבלה פשרה לפיה שירות הדואר הפרטי של האי רטלסנייק ינפיק ויעשה שימוש בבולים משולשים בלבד. מאחר שהדואר האמריקאי עצמו לא הנפיק ולא התכוון להנפיק בולים משולשים, הוסכם כי בדרך זו איש לא יתבלבל בין הבולים האמריקאים המכובדים לבין הבולים של שירות הדואר הפרטי הזניח למדי של האי שכוח האל הזה. הבולים המשולשים החדשים הונפקו ב-23 בינואר 1967, אלא שבשל המאבק המשפטי הם זכו לפרסום בעולם הבולאי, ולפיכך גם לביקוש. לא פחות מ-12,000 מעטפות יום ראשון הודפסו לסדרת בולים זו!

מעטפת יום ראשון של בולי האי רטלסנייק מ-1972, ובחם גם בול המוקדש למשחק הטניס (בצד שמאל)

בשנים הבאות הנפיק שירות הדואר של האי רטלסנייק מספר סדרות בולים, ובהם בעלי חיים, סירות שונות, פרחים, הנוף הנשקף מהאי ואתרי הנופש הנמצאים בו. ב-16 בנובמבר 1972 הנפיק הדואר הפרטי של האי רטלסנייק סדרה נוספת של שלושה בולים. הבול בערך הנקוב של 10 סנט מראה את מגרש הטניס באי, ומכאן העניין שלי בשירות

הדואר האיזוטרי הזה. מעטפת היום הראשון שנשלחה ל"חברת הבולים והמטבעות של קליבלנד, אשר הייתה בבעלותו של ד"ר פרנקלטון – כן, אותו ד"ר פרנקלטון שהיה גם הבעלים של האי רטלסנייק. אגב, פרנקלטון גם עיצב בעצמו כמה מהבולים של שירות הדואר הפרטי שלו, ובהם גם את בול הטניס.

כמובן שרוב המעטפות עם הבולים מהאי רטלסנייק הן פילטליות באופיין, ורק לעיתים נדירות נתקלים בשימוש מסחרי אמיתי. המעטפה הנראית להלן נשלחה מהאי ב-27 בנובמבר 1972, והיא מבוטלת כראוי בבול הטניס של האי רטלסנייק. חותמת הדואר האמריקאי על הבולים היא מה-29 בנובמבר, משום שבתקופה זו של השנה הטיסות לאוהיו מתקיימות רק פעמיים בשבוע (להבדיל מעונת התיירות באביב ובקיץ בה הטיסות הן יומיות). המכתב שלפנינו השתייך לקבוצת המשקל השניה, שבין 30 ל-60 גרם, ולכן נדרשו שני בולים של 8 סנט כדי לכסות את עלות המשלוח בדואר האמריקאי. יחד עם זאת, המכתב נשלח על ידי מנהל הדואר באי (ה-postmaster general), כפי שמצויין בצד האחורי של המכתב, כך שהמכתב הוא אולי מסחרי, אך בהשראה בולאית. ייתכן והוא כלל הזמנה של בולים שנשלחו לאספן או סוחר.

מכתב מסחרי בהשראה בולאית עם בול הטניס של שירות הדואר הפרטי באי רטלסנייק

האם ראוי לכלול בתצוגה תחרותית פריטים המתייחסים לשירותי הדואר הפרטיים שהוצגו כאן? ברור שהדואר הפרטי בגטבורג שיקף צורך דוארי אמיתי, בעוד שהדואר של האי רטלסנייק הוא פילטלי במהותו. מסיבה זו כללתי את דבר הבולים של הדואר הפרטי מגטבורג כבר בפעם הראשונה בה הצגתי את האוסף שלי. לעומת זאת איני מתייחס בתצוגה שלי לדואר הפרטי של האי רטלסנייק, ואין כוונתי לעשות זאת עד אשר אמצא מעטפה עם שימוש מסחרי אמיתי שנשלחה על ידי תייר ששהה באי.

נורמן ג'ייקובס מתגורר בעיר סוואנה שבמדינת ג'ורג'יה בארצות הברית. הוא אוסף בולים בנושא טניס משנת 1986, והתצוגה שלו בנושא זכתה למדליה מזהבת גדולה במספר תערוכות עולמיות. תחומי איסוף נוספים שלו הם מחלות האיידס והקורונה, המשחקים האולימפיים, גלישת שלג ("סנובורד"), הצייר יאן ורמיר, וכן פורטוגל ומושבותיה. נורמן הוא סגן הנשיא של הארגון העולמי של בולאי הספורט.

מה מבדיל בין יינות שונים? רישארד פראנגה

האם שאלתם פעם את עצמכם מדוע היינות השונים נבדלים זה מזה בטעם, במידת המתקתות שלהם, בארומה, בצבע ובמידת השקיפות שלהם? מה גורם להבדלים אלה?

מובן מאליו שסוג הענבים, אשר עשוי להיות שונה מיין ליין, משפיע באופן מהותי על טעמו של המשקה. גם לתהליך ההכנה ולמידת המיומנות של היינן נודעת השפעה ניכרת. ומלבד כל אלה יש את הרכיב שהצרפתים קוראים לו terroir, אשר בהעדר מילה מתאימה בעברית אנו נכנה בשם קרואֶר. מונח זה מתייחס לשילוב הייחודי של התנאים הגיאולוגיים והאקלימיים בהם גדל מוצר המזון. השימוש במושג זה קיים לא רק ביחס ליין, אלא גם בהקשר לגבינות.

במקרה של תעשיית היין הרכיבים הבסיסיים של הטרואר הם האדמה גם הגפן גדל, סלע הבסיס אשר מתחת לפני האדמה, גובה הקרקע מעל פני הים, שיפוע הקרקע, מידת החשיפה לאור השמש, תנאי האקלים השונים (גשמים, רוחות, לחות, תנודות הטמפרטורה ועוד). בקיצור – אין שני יקבים בעלי אותו טרואר.

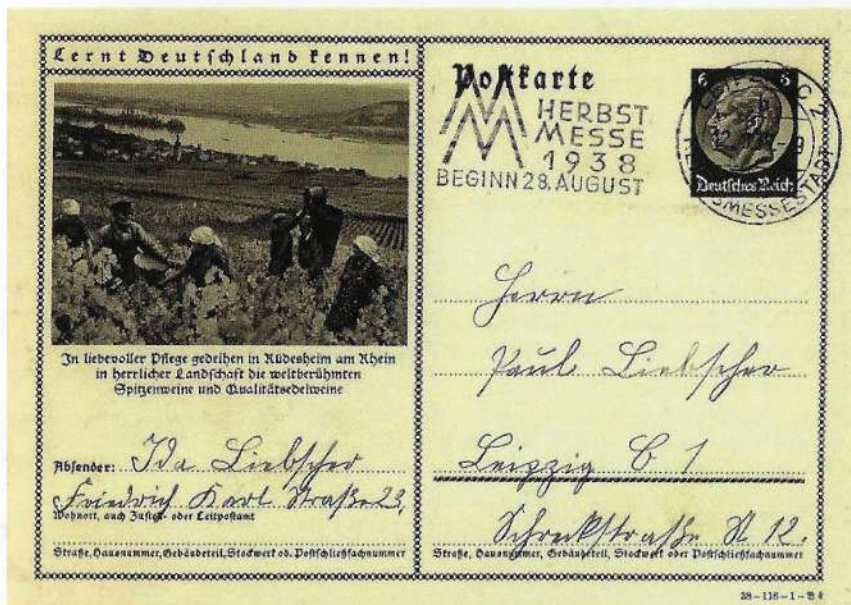
חותמת ביול המפרסמת יין מאיזור ננסי ומשתבחת בתנאי הטרואר הטובים ביותר

אחד הרכיבים הקריטיים ביותר של הטרואר הוא המים. הכרמים הטובים ביותר נמצאים על צלע גבעה, כך שמי הגשמים מתנקזים ולא הופכים את הכרם לביצה טובענית. הכרם האידיאלי ממוקם בקרבה לגוף מים גדול, אשר יספק אוויר לח בשעות הבוקר ומשבי רוח רעננים בשעות אחר הצהריים. לכן, בדרך כלל, נמצא את הכרמים על מדרונות גבעות בקרבת חוף ים, אגם או סמוך לגדת נהר.

הכרמים הטובים ביותר נמצאים, בדרך כלל, בסמוך לחוף הים, כפי שמראה הבול משמאל, או קרוב לאגם (ימין)

דבר בולים זה מראה כרם שניטע בקרבת נהר

כמובן, לא תמיד ניתן להסתמך על הטבע בלבד, וכיום נעשה שימוש ניכר בהשקיה, וגם זו סיבה לטעת את הכרם בסמוך למקור מים מתוקים. השימוש בטפטפות איפשר לטעת כרמים גם באיזורים שבעבר נחשבו לבלתי מתאימים לגידול ענבים.

רכיב אחר של מזג האוויר, שלו נודעת חשיבות רבה לאיכותם של הענבים בעת הבציר, היא מידת החשיפה לשמש. אור השמש הוא שמאפשר את

תהליך הפוטוסינתזה, שבו הופכים מים ודו תחמוצת הפחמן לסוכר וחמצן. בתעשיית היין מרבית להשתמש באימרה לפיה היין הוא "אור שמש אשר נלכד בבקבוק".

כל אלה הם רק חלק מהמרכיבים של טרואר. גורמים אלה ואחרים גורמים לכך שבכל אזור מגדלים זני ענבים שונים ומייצרים יינות שונים.

השקיית כרם באמצעות טפטפות. דפית מתוך קונטרס יוקרה

חותמת ובה הביטוי "אור שמש אשר נלכד בבקבוק"

יין לבן ויין אדום

ההבחנה הבסיסית ביותר בין היינות השונים מתבססת על צבע היין, שהוא המאפיין הקל ביותר לאיבחון. בניגוד למה שרבים חושבים, צבע היין לא נקבע על פי צבע הענבים: בין אם הענבים הם ירוקים או אדומים, מיץ הענבים הינו חסר צבע. יין אדום מיוצר מהמיץ של ענבים בעלי צבע קליפה כהה

אותו מתסיסים בנוכחות הקליפות והזרעים. בדרך זו סופג המיץ את הפיגמנטים ו"נצבע" באדום. יין לבן, לעומת זאת, מיוצר על ידי תסיסה של מיץ הענבים הנעשה ללא מעורבות של הקליפות והזרעים, וזאת ללא קשר לצבעו של הענב. בנוסף לשני הצבעים הבסיסיים הללו קיימים גם יינות רוזה, העשויים מענבים כחולים, כאשר הקליפות מוצאות במהלך תהליך התסיסה. יין כתום (כן, יש גם דבר כזה!) עשוי מענבים ירוקים המותססים בנוכחות הקליפות.

כמות האלכוהול ביין תלויה בגורמים רבים, ובעיקר בכמות הסוכר בתירוש, בשמרים שנבחרו לתהליך התסיסה, משך התסיסה והטמפרטורה במהלכה. ביין רגיל אחוז האלכוהול הוא בין 9 ל-14 אחוז. ישנם יינות מחוזקים, בהם אחוזי האלכוהול נעים בין

15 ל-22. במהלך הייצור של יינות אלה הוסיף היינן אלוהול מזוקק (לרוב ברנדי העשוי גם הוא מענבים) כדי לעצור את תהליך התסיסה. התוצאה היא, כאמור, משקה בעל ריכוז אלוהול גבוה יותר וטעם מתוק יותר, המשמש לרוב כאפריטיף או כקינוח. המפורסמים שביי היינות המחוזקים הם המדיירה והפורט הפורטוגזים, השרי הספרדי, המרסלה האיטלקי והטוקאי ההונגרי.

יינות מחוזקים מתוצרת פורטוגל: מדיירה (ימין) הוא יין מחוזק המיוצר באי מדיירה הפורטוגזי מול חופי אפריקה. מדיירה מפורסמת בשל תהליך הייצור הייחודי שלה, הכולל חימצון היין באמצעות חום ויישון. פורט (שמאל) הוא יין אדום מתוק, המופק מענבים שגדלו ועובדו בחבל אלטו דורו בפורטוגל.

שני צדדיו של טופס מברק איטלקי שנשלח ממילאנו לטריאסט בשנת 1952 עם פרסומת ליין המחוזק מרסלה

כרם ויקב בחבל שמפאן

אחד היינות האצילים ביותר הוא השמפניה, משקה אשר המצאתו מיוחסת ל**דום פריניון**, נזיר צרפתי שחי במאה ה-17. זהו יין מבעבע המיוצר אך ורק בחבל שמפאן בצרפת. תו התקן הצרפתי מגדיר את שיטות הגידול הספציפיות של הענבים, ומחייב את גידולם באזור שמפאן. גם שיטת ייצור היין מוגדרת היטב, ובכלל זה תהליך התסיסה המשנית: במהלך התסיסה של מיץ הענבים משתחרר גז פחמן דו

חמצני. לצורך ייצור יינות מבעבעים עובר היין תהליך של תסיסה משנית (בעזרת שמרים ומעט סוכר), הנמשך בין חצי שנה לשלוש שנים, אשר במהלכו מונעים מהפחמן הדו חמצני להשתחרר. הגז הכלוא מומס ביין, ומשתחרר רק עם פתיחת הבקבוק.

פרסומת לאחד ממוטגי חשמפניה חטובים והיקרים ביותר, מואט ושנדון, על גבי כליל BLP איטלקי.

השם "שמפניה" שמור, כאמור, באופן בלעדי ליינות המופקים באזור שמפאן בצרפת. כל היינות המבועים האחרים, אפילו אם הם מיוצרים באותה שיטה, חייבים להקרא בשמות אחרים. בצרפת קוראים ליין נתזים שאינו שמפניה בשם "מוקה" (mousseux), בגרמניה – "סקט" (Sekt) ובאיטליה – "ספומנטה" (Spumante).

יין קרח הוא סוג של יין קינוח, המופק מענבים שקפאו בעודם על הגפן. הסוכר ושאר המוצקים המומסים בענב אינם קופאים, אבל המים כן, מה שמאפשר למיץ הענבים להתפתח ברמת ריכוז גבוהה. הענבים הקפואים נסחטים, והתירוש המתקבל הוא מועט יותר בכמותו, אבל מרוכז יותר ומתוק מאוד.

ורמוט הוא יין מחוזק, עם אחוז אלכוהול הנע בין 12 ל-20 אחוזים. ליין זה יש טעם מר, המתקבל מהוספת תמצית לענה וצמחי תבלין. ורמוט מיוצר מתירוש יין שלא תסס, ויצרנים שונים משתמשים בתהליך הייצור בתערובת תבלינים שהיא סוד

ספומנטה הוא יין נתזים איטלקי

הענבים קופאים על הגפן

פרסומת לורמוט בצידו הפנימי של כלייל BLP.

מסחרי הנשמר בסוד באופן קפדני. לאחר שהורמוט סופד את המרירות של הלענה ואת הטעמים של התבלינים הוא מחוזק באלכוהול, וזוהו הוא ממותק.

הבחירה איזה יין לשתות היא, אם כן, שאלה של טעם. ההמלצה היחידה שלי היא, שתבחרו בין טוב. לעניות דעתי החיים קצרים מידי בשביל לבזבז אותם על יינות גרועים.

רישארד פראנגה הוא בן 74, ופרש לגימלאות ממקצועו כמהנדס אזרחי. בעברו הוא היה שחקן ושופט כדורסל, ובנה אוסף בולאי על משחק זה. התצוגה שלו על כדורסל זכתה במדליית זהב באליפות אירופה לבולאות תימטית. יין הוא נושא איסוף נוסף שלו, וגם התצוגה שלו בנושא זה זכתה במדליית זהב.

נושאון
בטאון איליית
מחנה ישראלי למוסדות חינוך
ISRAEL

לא קיבלת את נושאונט?

נושאונט, העיתון הבולאי המקוון הראשון בשפה העברית, מופץ שלוש פעמים בשנה. חברי איל"ת זכאים לקבל אותו ללא תשלום, אולם לצורך הפצת נושאונט אנו זקוקים לכתובת הדואר האלקטרוני (e-mail) שלכם. כתובתכם תשמש את ועד האגודה ואת העורכים לצרכי פעילות האגודה בלבד, ולא ייעשה בה כל שימוש אחר. פנו אלינו עוד היום לכתובת noson.ed@gmail.com, וגם אתם תקבלו את נושאונט. נשמח גם לשלוח לכם גליונות קודמים, על פי בקשה.

משפחת הפסיונים

ראיון עם אנאנד קקר

הקדמת העורך: אנאנד קקר הוא אספן הודי צעיר (כבן 40) המציג אוסף בנושא משפחת הפסיונים. פגשתי אותו לראשונה בתערוכה העולמית בהונגריה בשנת 2022, בה זכה האוסף שלו במדליית זהב. הייתה זו גם הפעם הראשונה בה אוסף תמטי של אספן מהודו זכה במדליה כה גבוהה. את הראיון איתו ערכנו בהתכתבות, ואני מודה לחברנו **לורנס פישר** על סיועו הרב בקיום הראיון.

שאלה: האוסף שלך עוסק במשפחת הפסיונים. מי הם הפסיונים?

תשובה: הפסיונים הם משפחת עופות שוכני קרקע. המשפחה מגוונת מאוד, המורכבת מ-185 מינים שונים, המחולקים ל-54 סוגים. בין המאפיינים הבולטים של הפסיונים אציון את שפע הנוצות שלהם, ואת הרגליים החזקות המותאמות לריצה. חלק מבני המשפחה בוייתו על ידי האדם, כמו תרנגול הודו ותרנגול הבית. הפסיונים נפוצים ברוב יבשות העולם, וגודלם נע בין השליו הקטן ועד הטווס הגדול.

1.1 Who we are

GETTING TO KNOW US

Named by Carolus Linnaeus (1701-1778) a Swedish scientist known as the father of modern taxonomy, who placed all our partridge, jungle fowl, ptarmigan, peafowl, quail, and turkeys into one family named Phasianidae.

Carl Linnaeus (1701-78) coin stamp

Phasianidae

Partridge

Junglefowl

2015 Israel ATM label

1920 France Money Stamp, in use after WWI due to metal shortages. These were excised stamps of various values with overprints from different companies.

1920 Nederland

M1. Pitney Bowes - GB "349" SERIES (M1)

1965 Malaysia imperforate colour and progressive proofs. Only 10 copies issued

Ptarmigan

Peafowl

St Pierre Miquelon 1982 imperforate colour trial proofs. Colour trials are issued on pummed sheets, printed by the same dies as the issued stamps. Only for engraved issues, printed in full sheets, in mono coloured rows and combined.

Quail

Turkey

1963 Romania - Egg Flow error - Common Quail

Pheasant

1894 Pictorial 5c black & pale blue colour Trial Proof printed by Waterlow & Sons Ltd Specimen & with sm security punch.

1963 Turkey - 2c and 15c registered letters. Pictorial fancy cancel were popular with small US post offices to conform with regulations not allowing the originating city to be shown on the front of registered letters. Processing offices had to turn the letter over which ensured the reverse of the valuable registered letters were checked for tampering.

הנהגת צבע בכחול של חברת ווטרו וובניו לבול של בורנאו הצפונית משנת 1894 המראה פסיון. על גבי ההדפסה הוטבעה חותמת עם שם החברה והכתובת "בול דוגמאי", וכן בוצע ניקוב לצורך פסילת הבול משימוש.

כשבנית את התצוגה שלי היה ברור לי, שכל צופה סביר ישאל את עצמו אותה שאלה, ולכן בעמוד הראשון בתצוגה (לאחר דף השער), הנראה בתחתית העמוד הקודם של חוברת זו, אני מציג את בני המשפחה העיקריים.

תווית הדוארמט מישראל, הנראית בפינה השמאלית העליונה של העמוד, מוקדשת למשפחת הפסיונים בכללה. מכאן מתפצלים כמה חברים בולטים מבני המשפחה: **החוגלה** נראית בהגהות הצבע השונות של הבול ממלזיה, ו**התרנגול** מופיע בבול המטבע משמאל. הגהות הצבע מתחת לחגלה מראות את **השכנוי**, ואילו

חותמת הביול מציגה את **הטווס**. הבולים מרומניה, אחד מהם עם שגיאת הדפסה, מראים את **השליו**, ולצידו נראית מעטפה עם חותמת קשוטה של ארצות הברית אשר בה נראה **תרנגול הודו**. אחרון חביב הוא **הפסיון**, הנראה בהדפסת הניסיון של חברת ווטרו לבול של בורנאו הצפונית משנת 1894. הדפסת ניסיון זו היא הפריט "החזק" ביותר בעמוד, ולכן אני מציג אותה כאן במלוא הדרה. אני גם מקווה שהקורא שם לב לגיוון הפריטים בעמוד התצוגה שלי.

שאלה: מדוע התחלת לאסוף בולים בנושא של משפחת העופות הזו דווקא?

תשובה: בולים הקסימו אותי עוד כשהייתי בבית הספר התיכון, ואז הייתי מסיר אותם ממעטפות באמצעות שטיפה במים. בשנת 2005, בהיותי בן 21 התחלתי לאסוף בולי ציפורים, אבל הנושא הוא רחב מאוד, ולדעתי, אספן חייב להתמחות במשפחה אחת. מדוע בחרתי דווקא במשפחת הפסיונים? הבחירה הטבעית ביותר עבורי הייתה לאסוף את הטווס, שהוא הציפור הלאומית של הודו. לצערי, לא קיים מספיק חומר בולאי איכותי כדי לבנות תצוגה ראויה המוקדשת לטווס בלבד, ולכן בניתי את האוסף על משפחת העופות שהטווס הוא חלק ממנה.

הטווס הוא הציפור הלאומית של הודו

אני נוהג לרכוב על אופניים להנאתי מידי יום. בחלק מהמסלול שלי אני חולף על פני יער, ואני נוהג לעצור שם כדי להתבונן בבני משפחת הפסיונים השוכנים בו. לעיתים קרובות אני רואה תרנגולים המשוטטים בינות לעצים, ולעיתים יותר רחוקות אני מבחין גם בשלווים, אם כי האחרונים הם מאוד ביישנים, ומייד בורחים למקום מחסה.

שאלה: מה הקונספט של התצוגה שלך?

תשובה: כאמור, הפסיונים מקסימים אותי באופן אישי, ולכן הדגש בתצוגה שלי הוא על הקשר ביניהם ובין בני האדם. הכותרת המלאה של התצוגה היא "משפחת הפסיונים – ההשפעה שלנו על האדם ועל העולם סביבנו".

התכנית של האוסף המובאת להלן, כוללת שמונה פרקים. הפרק הראשון הוא בסך הכל עמוד בודד אותו ראינו להלן, והוא בבחינת הקדמה בה אני סוקר את בני המשפחה. הפרק השני מוקדש לבן המשפחה היפה מכל – הטווס. הסתכלו נא בגלויה הנראית בעמוד הפתיחה שלי: כיצד ניתן להישאר אדישים ליופי הזה?

The Phasianidae Family of Birds

Our impact on man and the world around us

We are a large diverse family of mostly terrestrial birds—the peafowl, pheasants, jungle fowl, turkeys, grouse and common domestic chicken—and we have been associated with humankind since time immemorial. Historically we have been their food [chicken is the most consumed meat in the world], and with the development of commercial farming we have been captive bred also for sport hunting. Our colourful feathers inspire artists and are sought after for decoration. Several of our family members have been given the highest honours to represent their nation of origin. Yes, Family Phasianidae has many remarkable members. You can follow our stories throughout this exhibit.

1894 Reeves pheasant Ichang 1M Deep Green

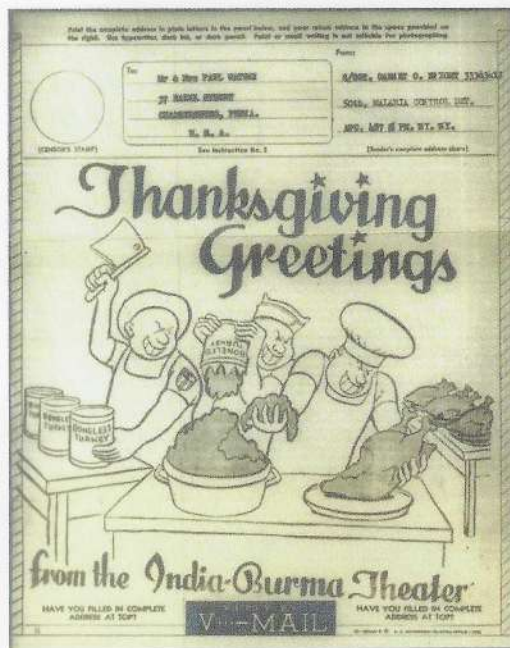
Philatelic Importance

An attempt has been made to show the most variety of philatelic items such as errors, postmarks, meters, various proofs, original art work and postal stationery. Rare items are shown with Peach colour mount.

EXHIBIT PLAN

TITLE & PLAN 1. Getting to know us 1.1 Who we are 2. Once seen never forgotten – Peafowl 2.1 I am the most beautiful 2.2 The eyes on my tail 2.3 Look at me! 2.4 I am more green than blue 2.5 Never to be forgotten 2.6 Hiding in Africa 3. We provide livelihood – Rooster and chickens 10 3.1 Humans depends on us 3.2 The grandfather of them all 3.3 Wake up call 3.4 An egg a day	3.5 We are useful in many ways 3.6 What's for dinner? 3.7 The legends. Have you heard about 4. We are pursued for food and feathers ... The Pheasants 10 4.1 My name is common? 4.2 Closely related 4.3 What use is the tail? 4.4 Seen around the restaurants 4.4 The most hunted bird in the world 5. Everyone wants a piece of us. Hunters want leave us alone 8 5.1 That was a good shot 5.2 Hunters need help 5.3 Short and stout 5.4 Grouse are grouse 5.5 Smallest & not so small	6. We hold pride of place in human endeavours 8 6.1 The highest honours 6.2 Le Coc Gaulois 6.3 We have made a difference 6.4 Peacock blue & other influences 6.5 Our beauty inspire artists 7. Our religious connections 8 7.1 When it's Easter 7.2 When it's Christmas 7.3 When it's time for turkey 8. We still want to live 6 8.1 Give us some space 8.2 Food and safety 8.3 Help us survive Total pages 60
--	--	---

הפרק הבא מוקדש לתרנגול, המספק לנו ביצים ובשר. האם ידעתם כי העוף הוא הבשר הנצרך ביותר בעולם? פרק 4 עוסק בפסיונים, על זנבותיהם עתירי הנוצות. הפסיונים הם הציפור הניצדת ביותר בעולם, לדאבון ליבי, ופרק 5 עוסק בנושא הצייד. פרקים 6 ו-7 מוקדשים לפסיונים כסמלים, לייצוגם באומנות, בדת ובתרבות האנושית בכלל.

תרגול חודו הוא המאכל המסורתי של חג ההודיה האמריקאי.
טופס של דואר הניצחון (V-mail) ממלחמת העולם השנייה

הראשונה שבה תצוגה תימסית מהודו זכתה במדליית זהב, ורגע מרגש מאוד עבורי.

לסיום, הפרק האחרון מטפל בנושא החשוב של שמירה על קיומם של בעלי חיים מופלאים אלה.

שאלה: כמה שנים אתה מציג את האוסף הזה?

תשובה: את דרכי כמציג התחלתי בשנת 2016, כאשר השתתפתי בתערוכה ארצית במהאראשטרה, אחת מעשרים ושמונה המדינות המרכיבות את הודו. מאז הצגתי את האוסף שלי מידי שנה, תחילה ברמה הארצית ואחר כך ברמה הבינלאומית. במהלך השנים התקדמתי בהדרגה: בשנת 2017 הצגתי בתערוכה העולמית בבנדונג, וקיבלתי ציון של 81 נקודות (מדליה מוזתבת). חמש שנים אחר כך בתערוכה בבודפסט זכיתי כבר במדליית זהב עם 90 נקודות. זו הייתה הפעם

שאלה: התצוגה שלך אשר זכתה במדליית זהב הייתה בהיקף של חמש מסגרות. עכשיו אתה נדרש להרחיב את התצוגה לשמונה מסגרות. איך אתה מתכנן לעשות את זה - האם כוונתך לשנות את התכנית באופן רדיקלי על ידי הוספת פרקים נוספים, או פשוט "לעבות" את הפרקים הקיימים?

תשובה: אני אוהב את התכנית שלי, ולא חושב שחסרים בה פרקים. אני רואה בהרחבת התצוגה בשלוש מסגרות נוספות אמצעי כדי "לצלול" לעומק הנושאים השונים. הכוונה היא להרחיב את כל הפרקים, תוך שמירה על האיזון ביניהם.

שאלה: ההתקדמות שלך כאספן וכמציג הייתה מהירה מאוד. מי סייע לך לאורך הדרך?

תשובה: קשה מאוד להתקדם בכל תחום בחיים ובבולאות בפרט בלי עזרה מבעלי ניסיון. יש לי ארבעה מנטורים מחו"ל (אוסטרליה, בריטניה, אינדונזיה ושווייץ), אשר עזרו לי רבות לאורך הדרך. בנוסף, אני חבר באגודה בולאית מקומית ובאגודות מתמחות, כמו האגודה התמטית האמריקאית (ה-ATA). מלבד זה אני פעיל גם ברשת האינטרנט, וחבר בקבוצות בולאים מקוונות. כתוצאה מכך, יצרתי היכרויות רבות עם אספנים בעלי תחומי עניין קרובים, ומהם למדתי כיצד לבנות אוסף טוב לתצוגה. כיום אני גם מסייע לאספנים מתחילים וחולק עימם מניסיוני.

החוגלה מתקשה לעוף בשל משקלה, אך היא רצה מהר בזכות רגליה החזקות

שאלה: האם הערות השופטים לאורך הדרך סייעו לך להתקדם?

תשובה: היה לי ניסיון אחד שאני רוצה לחלוק אותו עם הקוראים: בשנת 2017 הצגתי בתערוכה לאומית בארצות הברית בעיר סרסוטה שבפלורידה. אחד השופטים התמסיתם היה **"ג' סקוט"**, והוא שלח לי קריטיק מפורט להפליא שהשתרע על פני חמישה עמודים! לא בכל פעם אתה נתקל בנכונות כזו מצד שופט לכוון אותך ולהאיר את עינך. עבורי זה היה רגע בלתי נשכח, שסיפק לי תקווה ועידוד שבאמצעות עבודה קשה אוכל להגיע לרמה של דרכי, והוא ללא ספק אחד מהמורים שלי בתחום.

שאלה: האם יש לך תחומי עניין בולאיים נוספים?

תשובה: כן, אני מתעניין בתולדות הדואר של הודו, ומטפח אוסף על ציפורי דרור.

שאלה: והאם יש לך גם אוספים לא בולאיים?

תשובה: כן, אני אוסף מגנטים של משפחת הפסיונים, וכדי לגוון קצת גם מגנטים ממקומות בהם ביליתי חופשות.

חלק קטן מאוסף המגנטים של אנאנד קקר

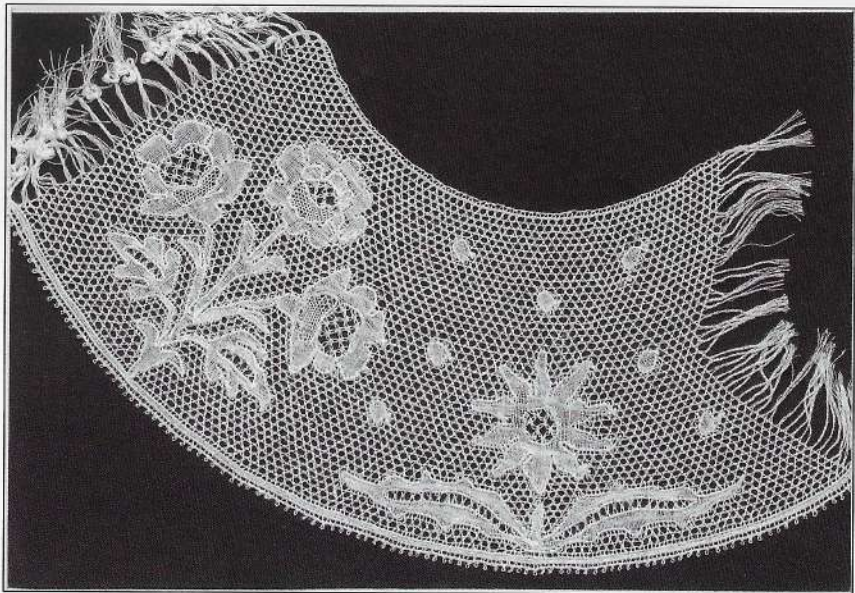
הכל פתוח: פרח הלבנבן בביגוד יוהאן ונדנהאטה

פרח הלבנבן

פרח הלבנבן, המוכר לרבים מכאן בשמו הלועזי "אדלוייס", יכול להיות נושא לאיסוף ולתצוגה. מחבר המאמר מציג אוסף של חמש מסגרות תצוגה בנושא פרח יוצא דופן זה, הגדל בעיקר בהרי האלפים. האוסף שלי החל כאוסף תמטי רגיל, אבל בשלב מסוים הבנתי שלא ניתן לפתח אותו כראוי במסגרת הבולאית בלבד, משום שכמות החומר בנושא הינה מוגבלת. כך מצאתי את עצמי מרחיב את האוסף לפרטי איסוף נוספים, והתצוגה שלי עברה בהתאם מהאגף התמטי לאגף הפתוח. בהתאם, גם מאמר זה יכול לפרט איסוף שאינם בולאיים.

מציאת פריטים לאוסף בנושא פרחי הלבנבן אינה משימה קלה, אך אני מוצא נחמה פורתא בכך שקשה הרבה יותר למצוא את פרחי הלבנבן בטבע. פרח אצילי זה (השם "אדלוייס" מורכב מהלחם של המילים הגרמניות "אדל" – אציל ו"וייס" – לבן) גדל במקומות גבוהים, לרוב בין 2,000 ל-3,000 מטר מעל פני הים. כמה מאיתנו מגיעים למקומות גבוהים כאלה? ואם לא די בכך, הלבנבן פורח לעיתים קרובות בשיפועים חדים ובמקומות בלתי נגישים בעליל.

עבודת תחרה בה משובץ פרח הלבנבן

מימין: אישה עוטה צעיף תחרה המקושט בפרח הלבנבן.
למעלה: מטבע זהב שוויצרי של 10 פרנק משנת 1913, ובו נראית אישה עם זר פרחי לבנבן לצווארה.

בכל העולם, ובאופן טבעי בעיקר באזור האלפים, זוכה פרח הלבנבן למעמד מיוחד, והוא משוייך בעבודות תחרה שונות, כמו זו הנראית בתחתית העמוד הקודם. כמובן, שבארצות קרות אלה יש ביקוש גדול לצעיפים מסוגים שונים, וכך הופך הלבנבן לאלמנט קישוטי בלבושם של אנשים רבים, בעיקר נשים. אנו רואים קישוטים בסגנון זה בתלבושות המסורתיות של האזור מזה כמאתיים שנה ומעלה.

בול אוסטרי משנת 2015 המראה את מכנסי הלדרהוזן. הבול עשוי מעור, כמו המכנסיים עצמם. פרח הלבנבן נראה כקישוט על גבי המכנס בצד ימין למטה

צילום משנת 1950 של גבר מהעיירה בנדיקטבורן שבבואריה, הלווה בגד מסורתי עם רקמה ובה פרח הלבנבן

הייצוג של הלבנבן בתעשיית הביגוד אינו מוגבל רק לצעיפים. ברבות השנים החלו המעצבים לשלב את הפרח הזה בבגדים הנפוצים באזור אלפים. דוגמה בולטת הם מכנסי ה"לדרהוזן" – מכנסים קצרים העשויים מעור, הנפוצים באזור בוואריה ובצפון

איטליה. במקור המכנסיים האלה נועדו לשמש כמכנסי עבודה, משום שהם עמידים וקלים לניקוי. ברבות השנים הם יצאו משימוש יומיומי, והפכו לבגד מסורתי הנלבש בחגים ובאירועים, כחלק משימור התרבות המקומית. קישוט הבגד באמצעות פרח הלבנבן מעיד איפוא על חשיבות התרבותית של הפרח לתושבי האזור.

עד כאן החלק הסיפורי של מאמר זה. מבחינה תמטית עסקנו פה בנקודה צדדית בסיפורו של פרח הלבנבן. בכל אוסף תמטי טוב העוסק בעולם החי והצומח יש פרק המוקדש לייצוג של נשוא האוסף בתרבות האנושית. ייצוג כזה בתחום ההלבשה הוא פחות שגרתי, ובמסגרת תצוגה בהיקף של חמש מסגרות תצוגה (80 עמודי A4) הוא ללא ספק ראוי לעמוד אחד או לשני עמודי תצוגה. הבעיה העיקרית היא, שכמות החומר הבולאי בתחום היא מוגבלת מאוד, ואינה מספיקה אפילו לעמוד בודד.

מימין: צילום סטודיו משנת 1905 של אישה בוינה בביגוד מסורתי. למטה: גלית מרב של אישה ממחוז סבואה העילית בצרפת בביגוד מסורתי

נחזור ברשותכם אל הבסיס: אוסף תמטי מכיל מגוון של פריטים בולאיים (בולים, חותמות, גיליונות מזכרת, קונטרסי בולים, דברי בולים, הגהות שונות ועוד ועוד), כלומר, פריטים שנוצרו על ידי שירותי הדואר או באישורם, ואשר מטרתם היא להעביר מסר כתוב מנקודה א' לנקודה ב'.

בשנים האחרונות גדלה הפופולאריות של "האגף הפתוח", שבמסגרתו ניתן להציג במקביל לפריטים בולאיים גם פריטי איסוף אחרים: גלויות, צילומים, גזרי עיתון, מטבעות ומדליות, כרטיסי חיוג, שטרות כסף וכו'. מבחר האפשרויות הוא רחב כגודל הדמיון שלכם. המגבלה היחידה היא, שניתן יהיה להציג את הפריטים במסגרות תצוגה קונבנציונאליות, דבר המגביל את עובי הפריטים (ובמידה קטנה גם את גודלם בשני המימדים האחרים).

					
15.2.60		ausw. 4/12 1960 Re			
Francotyp: 642082		Kennzahl:			
Firma: Kottbus		Spinnerei u. Weberei			
Post: (136) Rempten 2					
Motor:	Nr.	Volt	PS	Amp.	
Geliefert: 16.2.60					
Wertkartenbetrag: 100.-					
Permutationsnummer: B 6370					
Klischee: auswechselb.		fest			
Spezialeinrichtungen:					
Merkmale: Francotyp-Vertrieb					
205.731					
5000. 3. 59. Fabrik Stolzenberg					

כרטיס מידע של חותמת ביול ממכונה מתוצרת חברת פרנקוטייפ. המכונה שימשה החל מה-16 בפברואר 1960 חברה בשם "קוטר" מהעיר קמפטן שבבוואריה, העוסקת בתחום הטוויה והאריגה. הלוגו של החברה כולל את פרח הלבנבן, שהוא בעל שערות קטנות הנראות כמין צמר.

איסוף של פריטים בנושא מסויים, שאינו מוגבל לעולם הבולאות בלבד הוא נחלתם של אספנים תמטיים רבים. לרבים מאיתנו יש בצד האוסף הבולאי גם פריטי אספנות אחרים

מכנסי לדרהוזן מאזור הטירול (פרט).
בול משנת 2015 של חברת דואר
פרטי הפועלת בגרמניה ברישיון

הקשורים לנושא הקרוב לליבנו. מאז שנת 2012 הכיר איגוד הבולאות הבין-לאומי (ה-FIP) ב"אגף הפתוח" כאחד מהאגפים בתערוכות העולמיות, ובשנים האחרונות אנו עדים לעלייה חדה בפופולאריות של אגף זה.

הכלל הבסיסי של האגף הפתוח קובע כי לפחות 50% מהחומר המוצג יהיה חומר בולאי. כמו כן, ההיגיון מחייב שהפריטים הלא-בולאיים יתקרבו אף הם לגבול של 50%, כדי שהאספן ימצה את האפשרויות הניתנות לו. ההגדרה של חומר בולאי באגף הפתוח שונה במקצת מזו של האגף התמטי,

וזאת מתוך מגמה ברורה לשמור על פשטות. באגף הפתוח כל פריט שעבר בדואר נחשב לדוארי. לדוגמה: מכתב הממוען לאישיות חשובה ייחשב באגף הפתוח כחומר בולאי, וזאת למרות שבאגף התמטי לא ניתן להציג אותו (בהנחה שאותה אישיות לא נהנתה מתעריפי דואר מיוחדים).

עבורי האגף הפתוח שימש כחבל הצלה בכל הנוגע לאוסף בנושא פרחי הלבנבן. כאמור, כמות החומר הבולאי בנושא הינה מוגבלת, ולדעתי, לא ניתן להציג אוסף תמטי איכותי המוקדש לפרח זה. אבל השאלה היא לא רק שאלה של כמות, אלא גם של פיתוח הנושא: אני משוכנע שאם תתבוננו היטב בפריטים הבולאיים המוצגים לאורך מאמר זה, תסכימו איתי שרק גלית המרב מראה ייצוג משכנע של פרח הלבנבן בביגוד המסורתי באזור האלפים. שני הצילומים, אותם אני יכול להציג רק באגף הפתוח, עושים את העבודה בצורה נהדרת, ובכך תורמים תרומה מכרעת להצגת הסיפור, וזה כידוע הוא העיקר באוסף תמטי טוב.

יוהאן ונדנהאוסה הוא אספן בלגי המכהן כנשיא האגודה התמטית הבלגית. התצוגות שלו על מחשבים ועל שוקולד זכו במדליות זהב גדול וזהב, בהתאמה, בתערוכות עולמיות.

הספריה הבולאית לרשותכם!

אתם מוזמנים לבקר בספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל במשרדי ההתאחדות החדשים ברחוב אבן גבירול 39, תל אביב. הספריה פתוחה בימי חמישי בין השעות 8:00 ל-15:00. ניתן לשאול ספרים גם באמצעות הדואר. לפרטים נוספים ניתן לפנות ליעל בטלפון 03-6295547.

בול ליום אחד

מייד לאחר פרוץ מלחמת העולם הראשונה הוקמה בטרינידד וועדה מיוחדת לגיוס כספים עבור הצלב האדום הבריטי. ב-4 בספטמבר 1914 החליטה הוועדה להנפיק תווית פרטית לאיסוף כסף עבור האירגון. הערך המצויין על גבי התווית הוא One Fraction, שמשמעו הוא חצי פני. ההדפסה

נעשתה בגיליונות של 24 תוויות, כך שכך גיליון היה שווה ל-12 פני או שילינג אחד. כמובן, שלתוויות הזו לא היה שום מעמד דוארי.

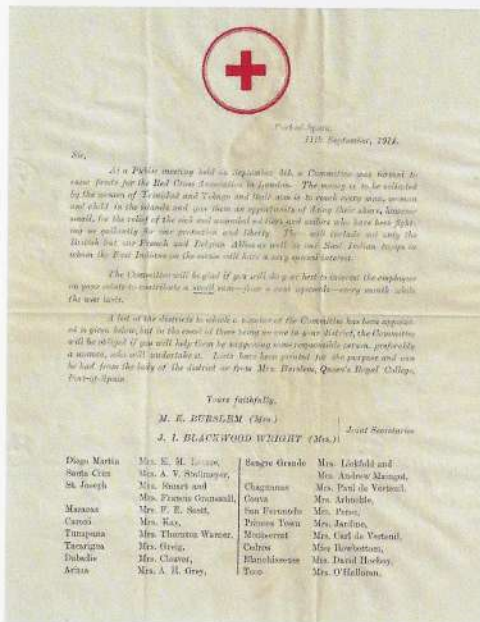
שבוע מאוחר יותר, ב-11 בספטמבר, קיבלה הוועדה החלטה לצאת במבצע גיוס כספים בכל המושבה להקמת קרן לטיפול בחיילים פצועים. ראשי הוועדה פנו למושל הבריטי במושבה, וביקשו כי מכתבים ובהם בקשה לתרומה במסגרת הקרן החדשה יהנו מפטור מתשלום עבור המשלוח בדואר. המושל לא התמהמה, וב-17 בספטמבר ניתן האישור המבוקש. הפטור מבילול היה ביחס למכתבים בתוך המדינה.

מכתב שנשלח ב-18 בספטמבר 1914 עם התווית של הצלב האדום עם חותמת דואר מפורט אופ ספיין

למחרת היום, ב-18 בספטמבר 1914, נשלחו 900 מכתבים על ידי הצלב האדום של טרינידד, והם נמסרו לסניף הדואר המרכזי בעיר פורט אופ ספיין, הבירה של טרינידד והעיר הגדולה באי. בכל מעטפה הוכנס עלון מודפס ובו נוסח הבקשה לתרומה.

המעטפות לא נסגרו, כדי שפקיד הדואר יוכל לראות במו עיניו, כי הפטור מבילוי לא נוצל לרעה. על גבי המעטפות הודבקה התווית אשר הונפקה שבועיים קודם לכן.

מנהל הדואר היה מודע לפטור מבילוי שהעניק המושל לוועדה של הצלב האדום יום קודם לכן, אך הוא לא הספיק להפיץ הוראות מדוייקות בנידון לכל סניפי הדואר במדינה. כאשר הגיע השליח עם השק ובו 900 המעטפות למשרד הדואר, עלה בליבו של מנהל הדואר חשש, שחלק מהפקידים במשרד הדואר השונים יטילו קנס על מכתבים אלה. לפיכך הוא הורה להחתים את התווית של הצלב האדום בחותמת דואר של פורט אוף ספיין. למרבית המזל והנחות הערך הנקוב על התווית (כאמור, חצי פני) היה זהה בדיוק לתעריף משלוח דבר דפוס בתוך המדינה. בהחלטה דבר דפוס מנהל הדואר לתווית הפרטית מעמד של בול דואר לכל דבר.

העלון שהופץ בתוך 900 המעטפות

למחרת הועברה על ידי מנהל הדואר הוראה מסודרת, אשר הופצה לכל הסניפים: להבא אין להחתים את התווית הפרטית של הצלב האדום, משום שאין לה כל מעמד דוארי. הפטור מבילוי יובטח באמצעות חתימה של חבר וועד של הצלב האדום. בהעדר חתימה כזו יידרש ביול מלא, כרגיל. כתוצאה מכך ישנו יום אחד ויחיד – 18 בספטמבר – שבו התווית של הצלב האדום שימשה כבול דואר, וקיימות רק 900 מעטפות הנושאות את הבול הזה.

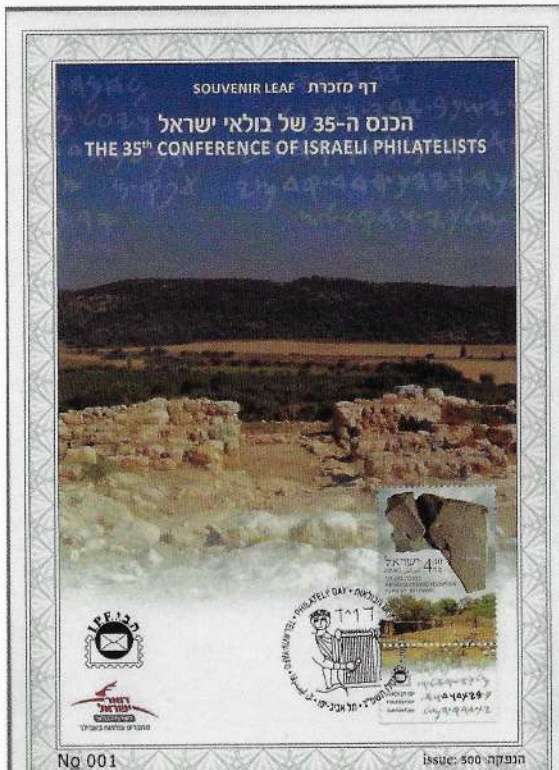
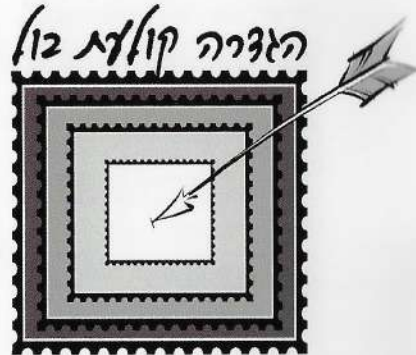
המעטפה המוצגת בעמוד הקודם היא יוצאת דופן עוד יותר: היא הוחזרה למטה הצלב האדום ב-20 בספטמבר, משום שהנמען היה במען אחר. הגיזברית של הוועדה, הגברת **א.מ. פיליפס**, מחקה חלק מהכתובת הישנה והוסיפה שורה עבור הכתובת החדשה. בנוסף, בהתאם להנחיות מה-19 בספטמבר, היא חתמה בתחתית בשם "האגודה של הצלב האדום".

ג'ין וונג מתגוררת בטורונטו, קנדה. נושאי האיסוף שלה הם מתחום הרפואה: תרומת איברים, תרומת דם ומגיפת הקורונה. התצוגה שלה "דם – תרופה מודרנית" זכתה במדליית מזהבת גדולה ברמה העולמית.

דף מזכרת

דף מזכרת הוא פריט מקושט המונפק על ידי השירות הבולאי לציון אירוע ממלכתי או ציבורי. הדף כולל בול תקף לשימוש דוארי, אשר מוחתם בחותמת אירוע הקשורה לנושא הנפקת הדף. השירות הבולאי גם שואף שהבול יהיה קשור לנושא, אך לא תמיד הדבר אפשרי. הבול המוחתם מוצב על רקע מאויר הקשור לנושא. כל דפי המזכרת מודפסים במהדורה מוגבלת וממסופרת.

רבים מדפי המזכרת מונפקים ביוזמת השירות הבולאי ונמכרים למנויים, אך בחלק מהמקרים היוזמה מגיעה מגורם פרטי המזמין את ההנפקה. דוגמא בולטת הם דפי המזכרת המונפקים למען יום הבולאות – הכנס השנתי של התאחדות בולאי ישראל. דפים אלה מחולקים רק לבאי הכנס, והיתרה נמכרת על ידי ההתאחדות.

כל דפי המזכרת מודפסים במהדורה מוגבלת, וכל פריט נושא מספר סידורי. למרות שאין מדובר בפריט בולאי המותר לתצוגה תחרותית, יש אספנים המתמחים בתחום זה, בין השאר משום שדפי מזכרת רבים הם מרשימים ביופיים. חלק מאספנים אלה אף מתמחים באיסוף דפים בעלי מספר ספציפי, לרוב מספר "עגול".

בשנת 2023 יצא לאור קטלוג "מנורה" המתמחה בנושא של דפי מזכרת.

משמאל: דף מזכרת שהונפק בשנת 2023 על ידי התאחדות בולאי ישראל לציון הכנס השנתי של בולאי ישראל במהדורה מצומצמת במיוחד של 300 עותקים. הדף המוצג כאן נושא את המספר 1.

רשימת חברי איל"ת

אבוטובל שמעון, קרוננברג 6/15, רחובות 7666208. abut12@netvision.net.il.
אופניים, דפי מזכרת, UPU.
אביב איתן, אנפה 3/1, קדימה 6092000. eytan1961@walla.co.il. שחמט, חיי ים,
ישראל.
אביטל יצחק, מושב רמת מגשימים, ד.ג. צפון הגולן, רמת מגשימים 1291700.
itzik.avital@gmail.com. בתי כנסת.
אופיר אורן, קיבוץ שדה נחום. orenofir@hotmail.com.
אטלינגר יעקב, מגדל הלבנון 22, מודיעין 7173316. jacob@ophiropt.com.
טכנולוגיה, גרמניה.
אלתר עמוס, ת.ד. 17208, תל אביב 6117102. amaz4553@gmail.com. הדפסי
רכב.
ביאלי משה, הבנים 11, דירה 11, כפר סבא 4420711. biali.moshe@gmail.com.
ציורי מערות וסלעים, תנ"ך באמנות.
בר מתן, מבשרת ציון. matanbeer12345@gmail.com.
ברלב רחל, פיבל 7, תל אביב 6299509. rachelea@zahav.net.il. סביבונים,
ג'ירוסקופים, פורפורות.
ברנר שלום, דיור מוגן "פסגות כרמל", שד' מאפו 7/5, ת.ד. 7180, חיפה 3107101.
ybrenner@netvision.net.il. שחמט.
ברק יצחק, השחר 34, ראשון לציון 7521640. izhak.barak@gmail.com. תולדות
התעופה.
ברש רן, גן יבנה 7086131. ranb2000@gmail.com. ניווט במרחב.
גברעם אברהם, חולון. shosh.gvaram@gmail.com.
גסקו דניאל, דרך הסנונית 39, ד.ג. משגב, עצמון שגב 2107000.
dangasko@gmail.com. הסכסוך הישראלי - ערבי, צ'רצ'יל, קנדי.
גרוס פרדריק, קדושי קהיר 28, חולון 5836206. groszf@zahav.net.il. מוסיקה,
איינשטיין.
גרינברג יצחק, בית מס' 296, מושב חוסן 2518000. kyokushinkai.ikkf@gmail.com.
גרניץ אלכסנדר, גדרה. granitzbs@hotmail.com.
דברת רמי, שדרות ח"ן 47, תל אביב 6416707. ramidov@zahav.net.il. אתלטיקה.
דגני נמרוד, אנה פרנק 6, רמת גן 5252620. nimmim00@gmail.com. ברזים.
דואק פאולו, הדולב 11, עץ אפרים 4481600. paulo.duek@gmail.com. פלאי עולם,
מכוניות מרוץ.
דוד יעקב, ת.ד. 783, נס ציונה 7410701. kobidavid65@walla.com. פרחים, ישראל,
הונגריה, פולין, רומניה.
ואלך יוסף, ת.ד. 1414, רחובות 7611301. jsfwallach@gmail.com. תולדות הדואר
בארץ ישראל.
וורגן שלמה, אחוזת ראשונים, הנחשול 345/30, ראשון לציון 7543730.
vurgan@bezeqint.net. אולימפיאדות, ספורט.
ויידה יאיר, המורג 17, בנימינה 3050000. waide.yair@gmail.com. WWF, בעלי
חיים נכחדים.

וילקר רן, מרדכי זעירא 38, תל אביב 6962429. ran.vilker@hotmail.com. בולי ישראל, מנהלת העם, חתולים.

וינטר אופיר, השקד 98, שורש 9086000. ofir.winter@gmail.com. הסכסוך הישראלי – ערבי, שלום, מצרים, ירדן, הרשות הפלסטינית.

ולינסקי אליהו, פינס 1/19, רחובות 7646307. eliva@netvision.net.il. בעלי חיים במים

ונגר משה, יצחק בן צבי 4 דירה 5, קרית חיים 2622905. moshe.vanger@gmail.com. אישים, פרחים, פרפרים, כלי תחבורה, בעלי חיים.

ורשסקו יון, תמרי נחמיה 9/13, קרית מוצקין 2623121. ionvarsescu@yahoo.com. בעלי חיים, צומח, גיאולוגיה, ספורט, חלל, אמנות, מעטפות ישנות.

זהר חגי, ת.ד. 5336, אשקלון 7815301. ruth.haggay@gmail.com. קפה, שריון וטנקים, יין וענבים.

זינשטיין אהרון, מבצע בן עמי 6/59, כרמיאל 2199676. veraalik@gmail.com. שחמט, דגים.

חרש יוסי, ת.ד. 14, מיתר 8502500. jcharrach@gmail.com. מינרלים, גיאולוגיה.

טילמן יהושע, דרך עכו 97, קרית מוצקין 2637324. b48705544@013.net. אספרנטו, דגלים, רכבות, כל העולם.

טסל גדי, ת.ד. 33349, תל אביב 6133202. gtessel@gmail.com. שחמט.

טרג'ל דב, שח"ל 13/51, ירושלים 9372102. dovi48@netvision.net.il. ציפורים.

יניב טיבי, ת.ד. 2232, בת ים 5912102. info@israelphilately.org.il. חלל, אסטרונומיה, ITU.

כהן שמואל, סוקולוב 13/85, הרצליה 4600930. shmulikc1204@gmail.com. הסכסוך הישראלי – ערבי.

כץ אבינועם, אילון 14, רמת השרון 4700234. katzavinoam@gmail.com. משטרה, ישראל.

כץ ברט, ת.ד. 8318, תל אביב 6108202. bmakcer@yahoo.com. בולי הכנסה, המזרח התיכון.

לדור מנחם, הגיא 144, הר אדר 9083600. ladorm@gmail.com. מחשבים.

לוביאניקר יורם, הנמל 40, תל אביב 6350671. lubianiker@gmail.com. שחמט, היסטוריה צבאית, מדע פורנזי.

לוי ברברה, מצפה הר חלוץ, ד.ג. בקעת בית הכרם, הר חלוץ 2012100. barbalev1@gmail.com.

לייפר מרדכי, עוזי נרקיס 6, כפר סבא 4421502. leifer@012.net.il. שחמט, יודאיקה, מלחמת העולם II, ציפורים, אמנות הציור, פרפרים.

לימור יחיאל, לויטן 8, תל אביב 6920410. hilik43@013.net.il. עיתונות, סרטן, פליטים.

לסק דב, כנולסון 9, קרית אונז 5529809. vardalask@gmail.com. בתי כנסת, אתרי הנצחה יהודים.

מאיר יהושע, סביון. ysmayer@zahav.net.il.

מגר יהושע, ת.ד. 10, ראש פינה 1210001. joshmagier@gmail.com. חקלאות.

מור יעקב, שנקר 77, חולון 5833616. jacobmor36@gmail.com. בעלי חיים, ציפורים, חלל, ישראל, קק"ל, רוסיה.

מי-רז יוחנן, המגילה 58, ראשון לציון 7572935. meyratz1@bezeqint.net. בטיחות בעבודה.

מירב רון, חיפה. ronmerav9@gmail.com.

מלק בני, הרטום 21/8, נתניה 4275608. malek_benny@walla.com.

משיח אברהם, ת.ד. 256, נס ציונה 7410102. avimashiach52@gmail.com. פילים, יודאיקה.

נוי זהר, החבצלת 4, קרית אונו 5545404. znoy@zahav.net.il. קולנוע, כלבים.

סגל אילן, דרך רמתיים 24/118, הוד השרון 4526021. ilansegal118@gmail.com. רכבות, ישראל.

סטר דניאל, חיפה. haifaboy@gmail.com.

סייג יגאל, הארזים 5/462, מעלות תרשיחא 2102232. 44igal5@gmail.com.

פולג שבתאי, משגב. sp11447@walla.com.

פיבל הדי, העצמאות 16, גדרה 7047216. drhedyfa@gmail.com. הצלב האדום, מחלות זיהומיות, היופי הנשי.

פישר לורנס, ת.ד. 653, רעננה 4310601. lawrence@gymtrainer.co.il. הסכסוך הישראלי - ערבי

פפר שמעון, חולון. s_fefer@hotmail.com.

פרוסט ישראל, ת.ד. 22, קרית מוצקין 2610001. שחמט, סוסים, ספורט, פרפרים.

פרחי ניסים, ת.ד. 997, כפר סבא 4410902. nissimf23@gmail.com. דגלים, רכבות, יובלות של ערי בירה, ארצות הצפון, הולנד, שוייץ, צרפת.

פרי משה, בית צורי 20/24, תל אביב 6912224. pergricht@gmail.com. קק"ל, דואר צבאי - ישראל.

פרידמן אריאל, מאיר וויס 5/2, ירושלים 9758774. ariel-71@zahav.net.il. טניס, אולימפיאדות.

פרנקל איליה, תירוש 10/21, אשקלון 7822905. iliaf@frenkel-online.com. רכבות, חלל.

פרץ לירוי, העמק 54, כפר יונה 4030155. Learoy1107@gmail.com. מוסיקה, מלחינים, אוסטריה, גרמניה, שווייץ.

צובוק חנן, בבלי 36, תל אביב 6291777. zubokha@zahav.net.il. רכבות, אניות.

קוטון אבי, ת.ד. 1213, נהריה 2211101. avicotton@gmail.com. כל העולם.

קלמן משה, קיבוץ להב, ד.נ. הנגב 8533500. kol4464@gmail.com. קק"ל, אליזבת' השניה, הנסיכה דיאנה, ניו זילנד, הונג קונג.

קסירר מאיר, ת.ד. 34, גבעתיים 5310002. meirkas@gmail.com. יודאיקה, טיסות א"י.

קפוסטיאן ולדימיר, התורן 17/10, יבנה 8103706. kdtk74@gmail.com. תעופה, חלל, בריה"מ.

קפנר משה, ת.ד. 196, כפר מרדכי, ד.נ. עמק, שורק, כפר מרדכי 7685400.

mikikapner@bezeqint.net. ספורט

קרדשנקו יורי, המלך עמרי 4/5, אשדוד 7748429. gromoboy@hotmail.com. כלבים, גלויות מירב.

רוטברגר ברוך, הנציב 7/27, קרית שמואל, חיפה 2638355.

baruchrotb@gmail.com. שבעת המינים, שלום ואהבה, יונת השלום עם עלה זית.

רויטמן משה, האילנות 6/3, כפר סבא 4450503. mobo@012.net.il. שחמט, התפרקות ברה"מ, אולימפיאדות.
ריבלין טוביה, כפר סבא. tuviare@012.net.il.
רימר משה, דנין 4, בת ים 5948404. rimer@netvision.net.il. צדפות, פנינים באמנות.
רינצלר דרור, טיומקין 8, תל אביב 6578310. drorin@gmail.com. תיאטרון
רענן גדעון, נהרדעא 12, תל אביב 6423512. raanan18@zahav.net.il. צוללות, אוניות, מגדלורים, דגים.
שוהם אריה, משה שמיר 5, פתח תקוה 4951948. avspj@gmail.com. יהדות, שואה, מלחמת העולם II, רוסיה, גרמניה, ארה"ב.
שורץ אריק, יצחק שדה 13, קרית אונו 5529913. arie@dofunit.com. כלבי מחלות.
שחר אליעזר, סטפן וייז 29, חיפה 3543949. eliezers@rafael.co.il. פינגווינים, אנטארקטיקה.
שטיין אריה, חדרה. arieshtein@gmail.com.
שיפרון גל, מושב ניר גלים. gshifron@gmail.com.
שיר אראל, נתן אלתרמן 11/4, ת.ד. 8308, פתח תקווה 4944313.
loveage08@hotmail.com. בעלי חיים
שיר-און אביב, נהר פרט 13, מבושרת ציון 9078013. avivshiron@yahoo.com.
שלום.
שלזינגר חיים, רח' וכתנגוב 31/11, תל אביב 6815507. caya2000@gmail.com.
כלבים.
שמיר מנחם, שברץ 12/20, רעננה 4321310. shamir47@bezeqint.net. טנקים
ושריון, קק"ל.
שרשבסקי נחום, חיפה. naxumm@gmail.com.

שלום את דמי החבר באיל"ת עוד היום!

את דמי החבר בסך 160 ₪ (80 ₪ לנוער) ניתן לשלם באמצעות:

- ✓ תשלום באפליקצית "ביט": לרן ברש, טלפון 052-5250780.
- ✓ העברה בנקאית: בנק הדואר (בנק 09), סניף 001, חשבון מספר 7315171. בפרטי ההעברה יש לציין את שם המעביר ואת השנה בעבורה מתבצע התשלום.
- ✓ משלוח המחאה בדואר: יש למלא צ'ק לפקודת איל"ת, ולשלוח לגזבר רן ברש: רחוב הירור 1, ת.ד. 8486, גן יבנה 7086131.

חידה בולאית

הפעם אתם מתבקשים למצוא את המכנה המשותף בין ששת הבולים המוצגים לפניכם. את התשובות לחידון יש לשלוח למערכת "נושאון" באמצעות הדואר האלקטרוני לכתובת noson.ed@gmail.com או בדואר רגיל וזאת עד ליום 1.12.2024. בין הפותרים נכונה יוגרל פרס בולאי באדיבותה של התאחדות בולאי ישראל.

בול רקום מאוסטריה המראה את פרח הלבנבן

